

Open oproep

Pionieren in samenwerking

Kinderopvang en MFC's realiseren samen inclusieve kinderopvang voor elk kind en elke ouder

INLEIDING

Vlaams minister Jo Vandeurzen streeft naar een sterkere samenwerking tussen de kinderopvang en de sector personen met een handicap. Het doel is om gezinnen met een kind met een specifieke ondersteuningsbehoefte of handicap beter te ondersteunen.

Met deze oproep krijgen lokale initiatieven de ruimte om gedurende 2 jaren nauwer samen te werken en ervaringen uit te wisselen met andere pioniers. Deze pioniers uit de kinderopvang en de multifunctionele centra (MFC) zoeken uit op welke manier er meer kinderen met hogere zorgnoden inclusief kunnen worden opgevangen.

Deze oproep sluit aan bij de nota Perspectief 2020 van minister Vandeurzen, met als uitgangspunt "zoveel mogelijk gewoon in de samenleving en zo weinig mogelijk uitzonderlijk en afzonderlijk". Ouders met een kind met een specifieke zorgbehoefte krijgen zo meer keuzemogelijkheden voor de opvang van hun kind, ook wanneer het kind door zijn of haar zorgbehoeften meer specifieke kennis of intensieve ondersteuning nodig heeft.

De pioniers kunnen beroep doen op de Centra voor Inclusieve Kinderopvang (CIK). De CIK werden in 2013 door minister Vandeurzen opgericht om de intra- en intersectorale expertise m.b.t. inclusieve kinderopvang in heel Vlaanderen te verspreiden.

DOELSTELLING EN FOCUS

De focus ligt in eerste plaats op de inclusieve opvang van baby's en peuters. Bij baby's en peuters is er niet altijd een diagnose, soms is er enkel een vermoeden van een ontwikkelingsprobleem. Een diagnose stellen op dat moment is niet altijd mogelijk of wenselijk. Ook voor deze kinderen zou in de kinderopvang de noodzakelijke ondersteuning eenvoudig toegankelijk moeten zijn.

De opdracht is om te na te gaan hoe kwaliteitsvolle kinderopvang kan inspelen op de specifieke noden van elk kind en indien nodig hiervoor samenwerkt met een handicapspecifieke dienst.

De belangrijkste doelstelling is het verkennen van samenwerking tussen MFC's en vergunde kinderopvang en dit in het belang van het kind en zijn gezin. Hierbij willen we op 3 vlakken leren:

- **Organisatorisch:** hoe kan de ondersteuning van een MFC ingezet worden voor inclusieve kinderopvang? Hoe krijgt de samenwerking tussen beide organisatoren (MFC en kinderopvang) vorm?
- **Meerwaarde voor inclusieve opvang:** hoe kan de ondersteuning van een MFC een versterking betekenen voor inclusieve kinderopvang?

- **Ervaring stakeholders:** hoe wordt dit geëvalueerd door de betrokkenen? Welke voordelen en drempels worden er ervaren? In de eerste plaats door de ouders, de betrokken kinderopvang en het MFC. Daarnaast ook door het VAPH, Kind & Gezin, ouderverenigingen en de leden van de resonansgroep inclusieve kinderopvang.

PRINCIPES

We streven naar een nauwe samenwerking tussen een vergunde kinderopvang en een MFC. De kinderopvang stelt haar pedagogische opdracht centraal en komt, met ondersteuning van het MFC, tegemoet aan de specifieke noden van een of meerdere kinderen met een zorgbehoefte. Dit samenwerkingsverband benoemen we verder als 'pionier'.

Een aantal principes liggen aan de basis van het samenwerkingsverband:

1. De participatiekansen van het kind worden bevorderd

De focus van de samenwerking ligt op het kijken naar de mogelijkheden van elk kind en niet naar tekorten. In de communicatie met ouders over het kind is dit een aandachtspunt.

Inclusieve kinderopvang is het opvangen van kinderen met een specifieke zorgbehoefte samen met kinderen zonder een specifieke zorgbehoefte. Omgaan met diversiteit is een verrijking voor alle kinderen. Kinderen met een specifieke zorgbehoefte nemen deel aan de activiteiten en maken deel uit van de groep. Net als alle kinderen, willen ze spelen met vriendjes en nieuwe dingen ontdekken. Het doel is om alle kinderen zoveel mogelijk kansen te geven om ervaringen op te doen op verschillende domeinen. Het pedagogisch raamwerk van de kinderopvang die de visie op kwaliteitsvolle kinderopvang beschrijft, is hiervoor het leidend kader.

2. Ouders hebben de regie over de ondersteuning in handen

Inclusieve opvang zou een keuze moeten kunnen zijn voor alle ouders. Ouders van een kind met een specifieke zorgbehoefte zijn vaak zoekende en moeten heel wat keuzes maken voor hun kind. De pioniers zoeken samen mét de ouders en werken aan een wederzijds vertrouwen.

3. De kinderopvang en het MFC spreken in dialoog en evenwaardigheid af hoe de specifieke ondersteuning wordt ingezet in de kinderopvang op het moment er een zorgvraag is.

Er zijn diverse mogelijkheden van samenwerking. Hierna volgen enkele voorbeelden. Als de pioniers nog een andere mogelijkheid zien, kunnen ze dit aangeven bij de aanvraag.

- Een organisator van een MFC werkt samen met een organisator van een inclusieve kinderopvanglocatie voor de opvang van een kind met intensieve zorgnoden. Een personeelslid van het MFC komt een aantal uren zorgen voor de nodige ondersteuning in de kinderopvang. Er is geen indicatiestelling nodig. Het MFC en de kinderopvang krijgen de flexibiliteit de ondersteuning in te plannen naargelang de nood.
- Een organisator van een MFC werkt samen met een organisator van een kinderopvanglocatie en wil dit structureel verankeren voor meerdere kinderen. Jaarlijks worden een aantal van de personele middelen van het MFC omgezet (maximum 3%) in werkingsmiddelen die

- overgedragen worden naar de kinderopvang. De kinderopvang beschikt op die manier over meer middelen om de noodzakelijke ondersteuning te organiseren (vb. extra personeel).
- Een organisator heeft op eenzelfde campus zowel een MFC als een kinderopvanglocatie. Jonge kinderen worden opgevangen in het kinderdagverblijf. De specifieke ondersteuning kan wanneer nodig ingeschakeld worden, zowel voor het kind als voor de medewerkers.
 - Een organisator van een MFC werkt samen met een organisator van een kinderopvanglocatie voor de opvang van een kind met een indicatiestellingsverslag van de intersectorale toegangspoort (<https://jongerenwelzijn.be/jeugdhulp/intersectorale-toegangspoort/>). Er worden (mobiele) begeleidingen aangeboden in de kinderopvang.

4. De focus ligt op het verkennen en innoveren

Vandaag is het al mogelijk om samen te werken als kinderopvang en MFC. Het specifieke doel van het pionieren in deze oproep is een stap verder te zetten en innovatie te stimuleren door op zoek te gaan naar hoe diverse samenwerkingsvormen een meerwaarde vormen voor kinderen en ouders. We verwachten dat de pioniers met een open geest kijken naar de zorgvraag van ouders en dat er op maat wordt gewerkt.

Pionieren is een leerproces. Naast het in kaart brengen van de voordelen, vragen we om ook de drempels (vb. regelgevend) aan te geven en mogelijke oplossingen te zoeken.

De expertise die de pioniers opbouwen, wordt meegenomen bij de verdere beleidsmatige en regelgevende initiatieven die nodig zijn om de inclusieve opvang in Vlaanderen en Brussel te versterken.

5. Evenwaardig partnerschap

Binnen het pionieren is er een sterke betrokkenheid van elke partner nodig en staat evenwaardigheid van alle partners voorop.

- De gezinnen worden betrokken en hebben inspraak in de werking van de opvang. De verantwoordelijkheid voor het samen delen van de opvoeding is een continu proces van afstemming met alle ouders, waarbij de ouder de eerste opvoeder blijft.
- De kinderopvang kijkt naar de interesses, mogelijkheden en talenten van alle kinderen. De focus ligt op wie het kind nu is en de kinderopvang draagt bij aan de ontwikkeling van elk kind op de diverse ervaringsgebieden.
- Een MFC heeft kennis over verschillende soorten specifieke zorgbehoeften en heeft ervaring in het begeleiden, stimuleren en ondersteunen van kinderen met een specifieke zorgbehoefte. Ze kunnen de kinderopvang ondersteunen om hun pedagogisch handelen af te stemmen op de zorgbehoefte van een kind of een kind extra ondersteunen bij zijn/haar ontwikkeling in de context van de kinderopvang.
- De Centra voor Inclusieve Kinderopvang (CIK) hebben de voorbije jaren expertise opgebouwd in het vertalen van specifieke kennis naar de context van de kinderopvang. Deze expertise wordt in het project benut en breder ingezet.
De pioniers kunnen beroep doen op de CIK voor:
 - o Het faciliteren en coachen bij de opstart van de samenwerking
 - o Het ondersteunen in het maken van de vertaalslag van de handicapspecifieke kennis naar de pedagogische context van de kinderopvang

- Met het team kindbegeleiders werken rond diversiteitsbeleid en realiseren van inclusieve kinderopvang.
- Het ondersteunen bij het documenteren van het proces van pionieren en de verschillende ervaringen in kaart brengen.

KANDIDAATSTELLING

Wie kan zich kandidaat stellen?

In het Vlaams Gewest en het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad gebeurt de kandidaatstelling door een vergunde kinderopvang voor baby's en peuters en een Multifunctioneel Centrum. Het is sterk aangeraden ook een Centrum voor Inclusieve Kinderopvang te betrekken al van bij de aanvraag.

Wat kunnen de pioniers verwachten?

Binnen het kader van de pioniers is er geen subsidie voorzien. De doelstelling is de expertise van beide partners te verruimen op het vlak van inclusief werken.

Omwille van het innovatieve karakter van de pionierstrajecten, wordt er een begeleidingstraject opgezet door Kind en Gezin en het VAPH. Hierbij gaat bijzondere aandacht uit naar het uitwisselen van ervaring, het documenteren van het proces en het in kaart brengen van werkzame elementen en eventuele drempels.

Wat wordt er van de pioniers verwacht?

Elk samenwerkingsverband duidt een persoon aan die het leerproces van samenwerken documenteert en tegelijk ondersteunt bij het uitdiepen van de inclusieve werking. Deze persoon neemt deel aan het begeleidingstraject van Kind & Gezin en het VAPH. De pioniers kunnen hiervoor beroep doen op de Centra voor Inclusieve Kinderopvang.

Daarnaast zijn er periodiek uitwisselmomenten met alle betrokkenen binnen de pioniers om elkaars praktijken te leren kennen.

Na één jaar gebeurt er een tussentijdse evaluatie van de resultaten. Jaarlijks maken de pioniers een verslag over de samenwerking en de meerwaarde voor de gezinnen. Op basis van de uitwisselmomenten en de schriftelijke verslagen, zal na twee jaar een eindevaluatie opgemaakt worden.

Verloop van de kandidaatstelling, beoordeling en opstart

Stap 1: het indienen van de kandidaatstelling.

Dit kan gebeuren van **3 oktober 2018 tot en met 3 december 2018**.

Stap 2: ontvankelijkheid

Er wordt nagegaan of:

- de kandidaatstelling tijdig werd ingediend
- het kandidaatstellingsformulier correct en volledig is
- de kandidaatstelling werd ingediend door een vergunde kinderopvang en MFC
- de kandidaatstelling een engagement bevat om deel te nemen aan het begeleidingstraject en de uitwisselmomenten

Stap 3: inhoudelijke beoordeling

De aanvragen worden inhoudelijk beoordeeld op basis van volgende criteria, waarin telkens de link gelegd wordt met de bovenstaande principes.

- het innoverend karakter van de voorgestelde samenwerking in functie van het realiseren van een inclusieve kinderopvang, voor alle kinderen
- de aandacht voor participatie van kinderen en gezinnen
- een sterke, structurele samenwerking (in opbouw), vb. met een samenwerkingsovereenkomst

Stap 4: regionale spreiding

Er wordt gestreefd naar 2 pioniers per provincie met aandacht voor de geografische spreiding.

Stap 5: kennisgeving van de gekozen kandidaten

De definitieve beslissing wordt genomen door de administrateur-generaal van Kind & Gezin, mevrouw Katrien Verhegge, en door de administrateur-generaal van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, de heer James Van Casteren.

Elke kandidaat wordt individueel geïnformeerd of ze al dan niet gekozen zijn als pionier

Stap 6: opstart van de pioniers

De opstart van de verschillende pioniers zal gebeuren vanaf januari 2019. Dit wordt gekoppeld aan een officieel startmoment op 24 januari 2019 met alle pioniers, bij Kind en Gezin te Brussel.

MEER WETEN

- <https://www.kindengezin.be/kinderopvang/sector-babys-en-peuters/inclusieve-opvang/>
- https://vbjk.be/files/attachments/.827/handleiding_Inclusie_van_kinderen_met_specifieke_zorgbehoeften.pdf

VRAGEN

Met vragen over deze oproep kan je terecht bij:

- Sven Pans: sven.pans@vaph.be
- Dorien Van Gassen: dorien.vangassen@kindengezin.be